

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Nemokumas, bankrotas Nemokumas, bankrotas

Suomija

Nemokumo bylos Suomijoje

Nemokumas reiškia, kad skolininkas ne tik laikinai negali sumokėti savo skolų, kai sueina jų mokėjimo terminas. Nemokumo byla susijusi su procesu, kuris vienu metu taikomas visoms skolininko skoloms.

Suomijoje yra trijų rūšių nemokumo bylos: bankroto, įmonės restruktūrizavimo ir privataus asmens skolų sureguliuojimo. Bankrotai reglamentuojami 2014 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojusiu Bankroto įstatymu (suom. *Konkurssilaki* 120/2004). 1993 m. vasario 8 d. įsigaliojo Įmonių restruktūrizavimo įstatymas (suom. *Laki yrityksen saneerauksesta* 47/1993) ir Privataus asmens skolų sureguliuojimo įstatymas (suom. *Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä* 57/1993).

Bankrotas yra likvidavimo procedūra, kuria siekiama realizuoti skolininko turtą ir paskirstyti pajamas kreditoriams. Įmonių restruktūrizavimas ir privačių asmenų skolų sureguliuojimas yra reorganizavimo priemonės, kuriomis skolininkams sudaromos sąlygos įveikti finansinius sunkumus.

Skolininkas taip pat gali pasiekti susitarimą su kreditoriais dėl skolų sumokėjimo ir sudaryti kitus susitarimus, nepriklausančius oficialiai nemokumo bylai. Tačiau teisinių nuostatų, kuriomis būtų reglamentuojami savanoriški susitarimai, nėra, todėl tokie susitarimai toliau nebus aptariami.

Toliau aprašomi pagrindiniai minėtų nemokumo bylų bruožai.

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Bankrotas

Bankroto taikymo sritis yra bendra, o tai reiškia, kad bankrutavusiais gali būti paskelbiami ir fiziniai, ir juridiniai asmenys. Juridinis asmuo gali būti paskelbtas bankrutavusiu net jeigu jis buvo išbrauktas iš atitinkamo registro ar likviduotas. Bankrotas gali būti paskelbtas ir mirusiojo asmens palikimui arba nemokaus asmens turtui.

Restruktūrizavimas

Bet kokiai įmonei, vykdančiai ekonominę veiklą, taip pat korporacijai, privačiam verslininkui ar savarankiškai dirbančiam asmeniui gali būti taikomas restruktūrizavimo procesas.

Vis dėlto tam tikroms įmonėms, pvz., kredito ir draudimo įstaigoms, kurioms galioja specialios reglamentavimo ir kontrolės nuostatos, restruktūrizavimo procesas negali būti taikomas.

Skolos sureguliuojimas

Skolos sureguliuojimas gali būti taikomas tik fiziniam asmeniui. Fiziniam asmeniui, vykdančiam privatų verslą arba vykdančiam verslą per neribotos atsakomybės bendrovę, arba esančiam ribotos atsakomybės bendrovės neribotos atsakomybės partneriu, tam tikromis sąlygomis taip pat gali būti suteikta galimybė sureguliuoti skolą.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

Bendras reikalavimas visų trijų rūšių nemokumo byloms inicijuoti yra skolininko nemokumas. Nemokumas reiškia, kad skolininkas ne tik laikinai negali sumokėti savo skolų, kai sueina jų mokėjimo terminas.

Restruktūrizavimo procesas gali būti inicijuotas ir tada, kai skolininkui kyla nemokumo rizika.

Bankrotas

Prašymą paskelbti bankrotą gali pateikti arba skolininkas, arba kreditorius. Bendra sąlyga bankrotui paskelbti yra skolininko nemokumas. Bankroto įstatyme numatytos nemokumo prielaidos, kad būtų lengviau nustatyti, ar asmuo yra nemokus; tas prielaidas atitinkantis skolininkas laikomas nemokiu, jeigu neįrodoma priešingai.

Skolininkas laikomas nemokiu, jeigu:

skolininkas paskelbia, kad yra nemokus, ir nėra ypatingų priežasčių nesutikti su tuo pareiškimu;

skolininkas nutraukė mokėjimus;

atliekant priverstinio vykdymo procesą, vykusį šešis mėnesius iki prašymo paskelbti bankrotą pateikimo, buvo nustatyta, kad skolininkas negali grąžinti visos skolos, arba

skolininkas, kuris turi arba turėjo prievolę tvarkyti apskaitą tais metais, kurie eina prieš metus, kuriais buvo pateiktas prašymas paskelbti bankrotą, per savaitę nuo priminimo gavimo dienos nepatenkino aiškaus kreditoriaus reikalavimo, kurio patenkinimo terminas suėjęs.

Kreditorius gali pateikti prašymą paskelbti bankrotą, jeigu jo reikalavimas skolininkui grindžiamas teismo sprendimu ar kitais priverstinio vykdymo pagrindais, skolininko pasirašytu įsipareigojimu, kurio skolininkas neginčija akivaizdžiu pagrindu, arba yra aiškus dėl kitų priežasčių. Reikalavime nurodyta suma neprivalo būti pradelsta. Esama apribojimų, kai negalima prašyti skelbti bankroto dėl menkaverčių reikalavimų ir tais atvejais, kai kreditorius turi reikalavimo užtikrinimą.

Bankroto procedūra pradeda, kai teismas paskelbia skolininką bankrutavusiu. Tuo pačiu metu teismas paskiria turto administratorių. Inicijavus bankrotą, skolininkas praranda teisę disponuoti nemokaus skolininko turtu.

Turto administratorius privalo informuoti kreditorius apie bankroto procedūros inicijavimą. Kiekvienas užsienio kreditorius, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų, turi būti informuojamas, kaip reikalaujama reglamente.

Pranešimas apie bankroto procedūros inicijavimą taip pat įrašomas, pavyzdžiui, į Bankroto ir reorganizavimo registrą, Prekybos registrą, Nuosavybės teisių ir hipotekos registrą, Laivų registrą, Statomų laivų registrą, Orlaivų registrą, Įmonių hipotekos registrą, Transporto priemonių ir vairuotojų duomenų registrą ir Nematerialaus turto registrą.

Apylinkės teismo (suom. *käräjäoikeus*) nutartį dėl bankroto paskelbimo arba prašymo skelbti bankrotą atmetimo galima apskųsti antrosios instancijos teismui.

Restruktūrizavimas

Prašymą vykdyti restruktūrizavimo procesą gali pateikti skolininkas arba kreditorius. Kreditoriui, inicijuojančiam restruktūrizavimo procesą, nebūtina gauti skolininko sutikimo. Daugumą prašymų teikia skolininkai.

Restruktūrizavimo procesai gali būti inicijuojami, jeigu skolininkas yra nemokus ir nėra teisinių kliūčių procesui inicijuoti. Kliūtis atsiranda, pavyzdžiui, kai tikėtina, kad vykdančią restruktūrizavimo programą nebus atkurtas mokumas arba kad skolininko turto nepakanka restruktūrizavimo proceso išlaidoms padengti. Restruktūrizavimo procesas gali būti inicijuotas ir tada, kai skolininkui kyla rizika greitai tapti nemokiam. Restruktūrizavimo procesas greitai

gresiančio nemokumo pagrindu gali būti inicijuojamas kreditoriaus prašymu tik tuo atveju, jeigu reikalavimas susijęs su dideliu finansiniu interesu. Be to, restruktūrizavimo procesą gali inicijuoti bent du kreditoriai, kurių bendra reikalavimų suma atitinka bent penktadalį žinomų skolininko skolų ir jie kartu pateikia bendrą prašymą su skolininku arba pareiškia, kad pritaria skolininko prašymui.

Teisiniai restruktūrizavimo proceso inicijavimo padariniai automatiškai atsiranda nuo sprendimo, kuriuo inicijuojamas procesas, priėmimo dienos. Po to, kai pateikiamas prašymas, teismas, gavęs prašymą pateikusio asmens arba skolininko prašymą, gali uždrausti gražinti skolas ir uždrausti perduoti reikalavimo užtikrinimą, uždrausti išieškoti skolas arba sustabdyti turto suvaržymo arba kitų priverstinio vykdymo priemonių įsigaliojimą iki proceso inicijavimo.

Turto administratorius privalo informuoti kreditorius apie bankroto procedūros inicijavimą. Apie restruktūrizavimo proceso inicijavimą taip pat turi būti pranešama tam tikroms valdžios institucijoms ir jis turi būti įrašomas, pavyzdžiui, į Bankroto ir reorganizavimo registrą, Prekybos registrą, Nuosavybės teisių ir hipotekos registrą.

Apylinkės teismo nutartį dėl restruktūrizavimo proceso inicijavimo arba dėl prašymo inicijuoti restruktūrizavimo procesą atmetimo galima apskųsti antrosios instancijos teismui.

Skolos sureguliojimas

Skolos sureguliojimo procesas inicijuojamas skolininko prašymu. Norint inicijuoti skolos sureguliojimo procesą, būtina, kad skolininkas būtų nemokus ir negalėtų pakankamai pagerinti savo gebėjimo gražinti skolas. Pagrindinė nemokumo priežastis turi būti esminis skolininko gebėjimo gražinti skolą sumažėjimas dėl aplinkybių, atsiradusių pirmiausia ne dėl skolininko kaltės, pvz., dėl ligos. Prašymą sureguliuoti skolą taip pat galima patenkinti, jeigu yra kitų svarbių priežasčių sureguliuoti skolą atsižvelgiant į skolų ir kitų skolininko įsipareigojimų santykį su jo gebėjimu jas gražinti. Vertinant skolininko gebėjimą gražinti skolą, atsižvelgiama, pavyzdžiui, į skolininko turtą, pajamas ir galimybes uždirbti.

Neturi būti teisės aktuose nustatytų kliūčių vykdyti skolos sureguliojimo procesą (pvz., skola neturi būti atsiradusi dėl nusikalstamos veikos arba nerūpestingo ir neatsakingo elgesio). Tačiau, nepaisant bendro pobūdžio kliūties, prašymas sureguliuoti skolą gali būti patenkintas, jeigu yra pagrįsta priežastis tai padaryti. Tokiais atvejais pirmiausia atkreipiamas dėmesys į skolininko įdėtą pastangą gražinti skolas, į tai, kiek laiko praėjo nuo teikiamų reikalavimų įvykdymo termino pabaigos, ir į kitas skolininko aplinkybes, taip pat į skolos sureguliojimo reikšmę ir skolininkui, ir kreditoriams.

Skolos sureguliojimo proceso negalima inicijuoti, jeigu skolininkas neturi lėšų dėl priežasties, kuri pripažįstama laikina, arba jeigu skolininkas dėl tokios priežasties turimomis lėšomis gali padengti tik nežymią skolų dalį.

Teisiniai skolos sureguliojimo proceso inicijavimo padariniai automatiškai atsiranda nuo sprendimo, kuriuo inicijuojamas procesas, priėmimo dienos. Po to, kai pateikiamas prašymas, teismas, gavęs skolininko prašymą, gali uždrausti gražinti skolas ir uždrausti perduoti reikalavimo užtikrinimą, uždrausti išieškoti skolas arba sustabdyti turto suvaržymo arba kitų priverstinio vykdymo priemonių įsigaliojimą iki proceso inicijavimo.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Bankrotas

Turtas, kurį skolininkas turi bankroto inicijavimo metu, ir turtas, kurį skolininkas įgyja iki bankroto procedūros užbaigimo, priskiriamas nemokaus skolininko turtui. Nemokaus skolininko turto ir turto, kurį pagal Bankrutuojančio skolininko turto išieškojimo įstatymą (suom. *Laki takaisinsaannista konkurssipesään* 758/1991) arba koku nors kitu pagrindu galima susigrąžinti ir priskirti nemokaus skolininko turtui, pajamos taip pat priklauso nemokaus skolininko turtui.

Paprastai turtas, kurio negalima suvaržyti, nemokaus skolininko turtui nepriskiriamas. Be to, nemokaus skolininko turtui nepriskiriamas po bankroto inicijavimo fizinio asmens įgytas turtas arba jo uždirbamos pajamos.

Restruktūrizavimas

Vykstant restruktūrizavimo procesui skolininkui parengiama restruktūrizavimo programa. Programoje turi būti nurodyta, pavyzdžiui, skolininko finansinė padėtis, t. y. jo turtas, finansiniai ir kiti įsipareigojimai. Restruktūrizavimo programa turi būti rengiama atsižvelgiant į visą skolininko turtą proceso metu. Turto susigrąžinimas taip pat galimas: sandorį, kurį panaikinus būtų galima susigrąžinti turtą ir priskirti jį nemokaus skolininko turtui, atliekant restruktūrizavimo procesą gali tekti panaikinti tais pačiais pagrindais kaip ir bankroto atveju.

Nors išimtinėmis aplinkybėmis po restruktūrizavimo programos patvirtinimo ją įmanoma iš dalies pakeisti, iš dalies keičiant programą nebegalima didinti kiekvienam kreditoriui mokėtinų sumų. Vis dėlto, jeigu po restruktūrizavimo programos patvirtinimo skolininkui perduodamas turtas, tai gali būti pagrindas kreditoriams reikalauti iš skolininko papildomų mokėjimų. Skolininkui gali būti nurodyta vykdyti programoje nustatytus papildomus mokėjimus, jeigu skolininko finansų būklė laikoma geresne negu programos rengimo metu. Reikalavimą vykdyti papildomus mokėjimus galima pateikti, jeigu esama pagrindų tokių mokėjimų reikalauti. Reikalavimas turi būti pateikiamas teismui ne vėliau kaip per metus nuo tos dienos, kai teismui pateikiama galutinė ataskaita.

Skolos sureguliojimas

Skolos sureguliojimo atveju skolininkas patvirtina mokėjimo grafiką, atitinkantį jo gebėjimą gražinti skolą. Vertinant skolininko gebėjimą gražinti skolą, turi būti atsižvelgiama, pavyzdžiui, į skolininko turto realizavimo pajamas, skolininko pajamas ir skolininko gebėjimą uždirbti, reikalingas pragyvenimo išlaidas, įsipareigojimus mokėti išlaikymą ir kitus veiksnius. Skolos sureguliojimo atveju skoloms padengti naudojamos visos skolininko pajamos, viršijančios reikalingas pragyvenimo išlaidas ir įsipareigojimus mokėti išlaikymą, taip pat kitas turtas, nelaikomas būtinaisiais reikmenimis. Laikoma, kad būtinieji reikmenys yra skolininko būstas, kuriame jis gyvena, pagrįstos vertės namų ūkio baldai ir pagrįstai reikalingi skolininko asmeniniai daiktai ir darbo įrankiai. Turtas, laikomas būtinaisiais skolininko reikmenimis, gali būti realizuojamas tik teisės aktuose numatytais atvejais.

Be to, mokėjimo grafiku skolininkas gali būti įpareigotas vykdyti papildomus mokėjimus, jeigu mokėjimo grafiko vykdymo metu skolininkas gavo papildomų pajamų ar turto. Skolininkas įpareigojamas kreditoriams perduoti tam tikrą dalį dovanų ir kitų vienkartinį mokėjimų, kuriuos skolininkas gavo mokėjimo grafiko vykdymo metu. Jeigu skolininko pajamos viršija mokėjimo grafike nustatytas pajamas, skolininkui gali būti nurodyta tam tikrą dalį papildomų pajamų mokėti kreditoriams.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Bankrotas

Bankroto paskelbimas priklauso teismo kompetencijai. Teismas taip pat skiria turto administratorių. Asmuo gali būti skiriamas turto administratoriumi, jeigu sutinka, sugeba vykdyti šias pareigas, turi joms eiti reikalingų įgūdžių ir patirties ir šioms pareigoms eiti yra tinkamas kitais atžvilgiais. Turto administratorius neturi su skolininku arba kreditoriumi palaikyti santykių, kurie pakenktų administratoriaus nepriklausomumui nuo skolininko ar nešališkumui kreditorių atžvilgiu arba gebėjimui tinkamai atlikti savo užduotis. Turto administratoriumi negali būti skiriamas juridinis asmuo.

Turto administratorius atlieka labai svarbų vaidmenį administruojant nemokaus skolininko turtą. Be kitų dalykų, turto administratoriaus pareigos apima atstovavimą nemokaus skolininko turtui, rūpinimąsi einamuoju turto valdymu, turto aprašo ir skolininko aprašymo parengimą, teikiamų reikalavimų priėmimą ir paskirstymo sąrašo projekto bei galutinio sąrašo parengimą. Turto administratorius taip pat rūpinasi skolininko turtui priskiriamo turto valdymu, pardavimu ir lėšų paskirstymu.

Inicijavus bankrotą, skolininkas praranda teisę disponuoti nemokaus skolininko turtu. Skolininkas turi prievolę bendradarbiauti, kad būtų galima užbaigti bankroto procedūrą. Skolininkas turto administratoriui turi atskleisti informaciją, reikalingą turto aprašui parengti ir turto aprašui patvirtinti. Skolininkas turi teisę gauti informaciją apie turtą, dalyvauti kreditorių susirinkimuose ir reikšti nuomones sprendžiamais klausimais.

Restruktūrizavimas

Inicijavus įmonės restruktūrizavimo procesą, teismas skiria nemokumo specialistą. Nemokumo specialistas turi būti pilnametis, turimomis žiniomis sąžiningas, nebankrutavęs ir turintis visą teisinę kompetenciją. Šis asmuo taip pat turi turėti gebėjimų, įgūdžių ir patirties savo pareigoms atlikti. Nemokumo specialistas neturi su skolininku ar kuriuo nors kreditoriumi palaikyti tokių santykių, kurie galėtų pakenkti jo nepriklausomumui nuo skolininko ar nešališkumui kreditorių atžvilgiu. Nemokumo specialistu negali būti skiriamas juridinis asmuo.

Nemokumo specialistas yra atsakingas už restruktūrizavimo proceso tikslo įgyvendinimą ir už kreditorių interesų apsaugą. Nemokumo specialistas parengia skolininko turto ir įsipareigojimų atskaitą ir restruktūrizavimo programos pasiūlymą (kai kurios kitos šalys, pvz., skolininkas, taip pat turi teisę parengti savo restruktūrizavimo programos pasiūlymą). Nemokumo specialistas taip pat prižiūri skolininko veiklą.

Teismas gali skirti kreditorių komitetą atstovauti kreditoriams ir veikti kaip konsultacinį organą, kuris padėtų nemokumo specialistui vykdyti savo pareigas. Komitetas neskiriamas, jeigu laikoma, kad tai nereikalinga dėl mažo kreditorių skaičiaus ar dėl kitų priežasčių.

Skolininkas išlaiko teisę disponuoti turto ir vykdyti veiklą, jeigu teisės aktuose nenustatyta kitaip. Vis dėlto po proceso inicijavimo skolininkas be nemokumo specialisto sutikimo, pavyzdžiui, negali prisiimti naujų skolų, išskyrus atvejus, kai skola susijusi su įprasta skolininko veikla ir jos suma bei sąlygos nėra neįprastos. Nemokumo specialisto arba kreditoriaus prašymu skolininko įgaliojimai gali būti ribojami kitais būdais, jeigu kyla rizika, kad skolininkas savo veiksmais pakenks kreditoriaus interesams arba trukdys juos įgyvendinti. Skolininkas privalo bendradarbiauti su teismu, nemokumo specialistu ir kreditorių komitetu ir jiems teikti informaciją.

Paprastai skolininkas išlaiko teisę reikšti ieškinius vykstančiame arba būsime teismo procese, jeigu nemokumo specialistas nenusprendžia perimti skolininko teisės reikšti ieškinius.

Skolos sureguliojimas

Teismas gali skirti nemokumo specialistą skolai sureguliuoti, jeigu tai reikalinga siekiant išsiaiškinti finansinę skolininko padėtį, realizuoti jo turtą ir atlikti kitus skolos sureguliojimo vykdymo veiksmus. Nemokumo specialistas turi būti pilnametis, turimomis žiniomis sąžiningas, sutinkantis su paskyrimu, nebankrutavęs ir turintis visą teisinę kompetenciją. Šis asmuo taip pat turi turėti gebėjimų, įgūdžių ir patirties savo pareigoms atlikti. Nemokumo specialistas neturi su skolininku ar kuriuo nors kreditoriumi palaikyti tokių santykių, kurie galėtų pakenkti jo nepriklausomumui nuo skolininko ar nešališkumui kreditorių atžvilgiu. Nemokumo specialistu negali būti skiriamas juridinis asmuo.

Nemokumo specialisto, jeigu jis skiriamas, pareiga – parengti mokėjimo grafiko projektą ir atlikti kitas nemokumo specialistui teismo nustatytas pareigas.

Rengdamas mokėjimo grafiko projektą, nemokumo specialistas turi derėtis su skolininku ir kreditoriais ir jiems pateikti reikiamą informaciją apie skolos sureguliojimą, taip pat jiems palikti galimybę pateikti pareiškimą dėl prašymo ir dėl mokėjimo grafiko projekto. Nemokumo specialistas taip pat gali būti skiriamas siekiant realizuoti skolininko turtą ir perduoti realizavimo pajamas kreditoriams. Jeigu nemokumo specialistas nepaskiriamas, skolininkas privalo parengti mokėjimo grafiko projektą. Dėl skolos sureguliojimo proceso inicijavimo sprendžia teismas. Teismas taip pat atsakingas už mokėjimo grafiko patvirtinimą.

Skolininkui lieka turto nuosavybės teisė ir teisė juo naudotis. Tačiau visas skolininko turtas, kuris nelaikomas būtinaisiais skolininko reikmenimis, naudojamas skoloms padengti. Skolininkas privalo teismui, kreditoriams ir nemokumo specialistui (jeigu jis skiriamas) pateikti visą reikalingą informaciją su skolos sureguliojimu susijusiais klausimais. Skolininkas taip pat turi pareigą bendradarbiauti, kad skolos sureguliojimas būtų tinkamai įgyvendintas.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Bankrotas

Taikant tam tikras išimtis kreditorius turi teisę bankroto procedūros metu pareikšti reikalavimą įskaityti į savo skolą kreditoriui, turėtam bankroto procedūros pradžioje, net jeigu skolininkui mokėtinos sumos arba reikalavimo terminai dar nesuėję. Įskaitymo teisė netaikoma reikalavimui, kuris kreditoriui nesuteikia teisės gauti mokėjimą iš nemokaus skolininko turto, taip pat antraeiliam reikalavimui. Kreditorius turi pareigą pateikti informaciją apie įskaitytiną reikalavimą.

Restruktūrizavimas

Nepaisant draudimo išsietiškoti skolą, kreditorius turi teisę proceso inicijavimo metu įskaityti reikalavimą į skolą skolininkui tomis pačiomis sąlygomis kaip ir bankroto procedūros metu. Pranešimas apie įskaitymą turi būti įteikiamas ir nemokumo specialistui.

Draudimo išsietiškoti įsigaliojimo metu ir vėliau įskaitymo teisė netaikoma kredito įstaigos reikalavimo įskaitymui į lėšas, kurias skolininkas turi kaip indėlį įstaigoje, arba lėšoms, tuo metu esančioms kredito įstaigoje ir skirtoms pervesti į skolininko sąskaitą, jeigu sąskaita gali būti naudojama mokėjimams.

Skolos sureguliojimas

Inicijavus skolos sureguliojimą į skolininką nebegali būti nukreipiamos jokios piniginės skolos išieškojimo arba jos grąžinimo užtikrinimo priemonės. Išieškojimo sustabdymas taip pat apima skolininko gautinų sumų ir skolų kreditoriui tarpusavio įskaitymą. Tačiau šis sustabdymas netaikomas mokesčių įskaitymui.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Paprastai sutartys, kuriomis nenumatyta nemokumo bylai priklausančių gautinų sumų, lieka galioti ir nekeičiamos visų rūšių nemokumo bylose.

Bankrotas

Jeigu bankroto inicijavimo metu skolininkas nėra įvykdęs sutarties, kurios šalis jis yra, kita sutarties šalis turi prašyti pareikšti, ar sutartį įsipareigojama įvykdyti iš nemokaus skolininko turto. Jeigu turto administratorius pareiškia, kad jis įsipareigoja įvykdyti sutartį ir pateikia priimtą sutarties įvykdymo užtikrinimą, sutarties negalima nutraukti. Tačiau kita sutarties šalis gali nutraukti sutartį, jeigu sutartis yra asmeninio pobūdžio ar yra kita konkreti priežastis, dėl kurios kitai sutarties šaliai negali būti taikomas joks kitas reikalavimas ir toliau likti sutartimi saistomai su nemokaus skolininko turto.

Jeigu bankrutavusiu paskelbiamas darbdavys, darbo sutartį gali nutraukti bet kuri šalis, nepriklausomai nuo sutarties trukmės. Pranešimo laikotarpis yra 14 dienų, nepriklausomai nuo to, koks jis būtų buvęs įprastu atveju. Bankroto procedūros laikotarpiu mokėtinas darbo užmokestis mokamas iš nemokaus skolininko turto.

Iš nemokaus skolininko turto taip pat turi būti mokamas nuomos mokeskis pagal komercinės nuomos sutartį patalpų naudojimo laikotarpiu, net jeigu turto administratorius neprisiėmė atsakomybės už nuomos sutartyje nurodytą prievolių įvykdymą. Jeigu per nuomotojo nustatytą ne trumpesnį kaip vieno mėnesio laikotarpį turto administratorius nepranešė, kad jis prisiims atsakomybę už nuomos sutartyje nurodytą prievolių įvykdymą po bankroto procedūros inicijavimo, nuomotojas turi teisę nutraukti nuomos sutartį.

Jeigu pagal kilnojamojo turto perdavimo sutartį nuosavybės teisės išlaikymo arba teisės naudotis turto atėmimo terminas baigiasi, kai sumokama pirkimo kaina, nemokaus skolininko turto administratorius turi teisę įsipareigoti vykdyti sutartį apie tai pranešdamas pardavėjui ir sumokėdamas likusią pirkimo kainą kartu su pradėtais delpiniginiais pagal pradines sąlygas. Pranešimas turi būti pateikiamas ir kaina sumokama per pagrįstą laikotarpį po to, kai pardavėjas pareikalauja sumokėti arba grąžinti turtą.

Pavienis sandoris gali būti panaikintas išieškojimo pagrindu, nurodytu Bankrutuojančio skolininko turto išieškojimo įstatyme.

Restruktūrizavimas

Restruktūrizavimo proceso inicijavimas neturi poveikio esamiems skolininko įsipareigojimams, jeigu teisės aktuose nenustatyta kitaip.

Nuomos arba kreditavimo–nuomos sutartį, pagal kurią skolininkas yra nuomininkas, skolininkas gali nutraukti ir ji nustoja galioti po dviejų mėnesių nuo pranešimo apie nutraukimą įteikimo dienos, nepaisant sutartyje nurodytų sąlygų dėl sutarties trukmės ar pranešimo įteikimo.

Asmuo, kuris iki proceso inicijavimo prisiėmė sutartinius įsipareigojimus skolininkui, tačiau proceso inicijavimo metu sutarties nėra baigęs vykdyti, turi teisę gauti atlygį už sutarties vykdymą, jeigu jos vykdymą galima laikyti įprasta skolininko veiklos dalimi. Jeigu klausimas susijęs su kitos rūšies sutartimi, sudaryta iki proceso inicijavimo, ir jeigu proceso inicijavimo metu skolininkas nėra įvykdęs savo mokėjimo prievolės pagal sutartį, nemokumo specialistas kitos šalies prašymu nurodys, ar skolininkas laikysis sutarties. Jeigu atsakymas yra neigiamas arba nepateikiamas per pagrįstą laiką, kita šalis turi teisę sutartį nutraukti. Sutartis, pagal kurią skolininkas atliktų restruktūrizuota skola pagrįstą arba su ja susijusį mokėjimą, yra niekinė, išskyrus atvejus, kai prievolė atlikti mokėjimą yra grindžiama patvirtinta restruktūrizavimo programa.

Jeigu restruktūrizavimo procesas taikomas darbdaviui, tam tikromis sąlygomis, pranešęs prieš du mėnesius, darbdavys turi teisę nutraukti darbo sutartį nepaisant jos trukmės.

Sandoris, kuris galėtų būti panaikintas, jeigu vietoj restruktūrizavimo prašymo būtų pateiktas bankroto prašymas, kreditoriaus prašymu restruktūrizavimo proceso metu gali būti panaikintas tais pačiais pagrindais, kokie nurodyti Bankrutuojančio skolininko turto išieškojimo įstatyme.

Skolos sureguliuojimas

Skolininkas turi teisę, pranešęs prieš du mėnesius, nutraukti nuomos ar kitą sutartį, jeigu skolininkas yra nuomininkas, arba vartojimo sutartį, arba išperkamosios nuomos sutartį.

Skolininkas privalo atiduoti būtiniesiems reikmenims nepriklausantį turtą, gautą išsimokėtinai arba pagal išperkamosios nuomos planą.

Sutartis, pagal kurią skolininkas privalo atlikti restruktūrizuota skola pagrįstą arba su ja susijusį mokėjimą, yra niekinė, išskyrus atvejus, kai prievolė atlikti mokėjimą yra grindžiama patvirtinta restruktūrizavimo programa arba teisės aktais.

Asmuo, kuris iki proceso inicijavimo prisiėmė sutartinius įsipareigojimus skolininkui, tačiau proceso inicijavimo metu sutarties nėra baigęs vykdyti, turi teisę gauti atlygį už sutarties vykdymą, jeigu jos vykdymą galima laikyti įprasta skolininko veiklos dalimi.

Sandoris, kuris galėtų būti panaikintas, jeigu vietoj skolos sureguliuojimo prašymo būtų pateiktas bankroto prašymas, kreditoriaus prašymu skolos sureguliuojimo proceso metu gali būti panaikintas tais pačiais pagrindais, kokie nurodyti Bankrutuojančio skolininko turto išieškojimo įstatyme.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Bankrotas

Nemokaus skolininko turto atžvilgiu po bankroto inicijavimo negali būti imamasi jokių veiksmų, kuriais būtų įgytas pagrindas vykdyti išieškojimą pagal reikalavimą, pateiktą bankroto procedūros metu, ir nemokaus skolininko turto atžvilgiu nesiimama jokių priverstinio vykdymo priemonių, kuriomis būtų siekiama išieškojimo pagal reikalavimą, pateiktą bankroto procedūros metu. Tačiau užstatu apsaugotas kreditorius gali pareikšti ieškinį, kad būtų išieškota pagal reikalavimą iš užstato.

Restruktūrizavimas

Paprastai inicijavus restruktūrizavimo procesą skolininkui nustatomas draudimas grąžinti skolas, o kreditoriams nustatomas draudimas jas išieškoti. Į skolininką nebegali būti nukreipiamos jokios restruktūrizavimo skolos išieškojimo arba jos grąžinimo užtikrinimo priemonės. Tam tikrais atvejais užtikrintą reikalavimą turintis kreditorius gali prašyti teismo suteikti kreditoriui leidimą pasinaudoti reikalavimo užtikrinimu mokėjimui gauti. Tai gali būti įmanoma, pavyzdžiui, jeigu yra aišku, kad atsižvelgiant į restruktūrizavimo susitarimus nebūtina išlaikyti skolininko teisės naudotis įkeistu turto.

Paprastai po proceso inicijavimo oficialiais sprendimais pagrįstos apsaugos priemonės skolininkui negali būti taikomos.

Skolos sureguliuojimas

Kaip ir restruktūrizavimo procese, skolos sureguliuojimo procese sustabdoma kreditoriaus teisė išieškoti skolą. Kai skolai taikomas mokėjimų sustabdymas, į skolininką nebegali būti nukreipiamos jokios pinigines skolas išieškojimo arba jos grąžinimo užtikrinimo priemonės. Be to, skolininkui netaikomos nuobaudos už pavėluotą mokėjimą. Vis dėlto tam tikrais atvejais užtikrintą reikalavimą turintis kreditorius gali prašyti teismo suteikti kreditoriui leidimą pasinaudoti reikalavimo užtikrinimu mokėjimui gauti. Tai gali būti įmanoma, pavyzdžiui, jeigu kaip užstatas naudojamas turtas nėra laikomas būtinaisiais skolininko reikmenimis arba jeigu skolininkui turtas nereikalingas veiklai vykdyti.

Siekdamas išlaikyti savo teisę į priverstinį vykdymą ir gauti priverstinio vykdymo pagrindą, kreditorius gali pareikšti ieškinį arba inicijuoti kitą procesą.

Paprastai, nepaisant nuostatų dėl draudimų, susijusių su skolos sureguliuojimo inicijavimu, kreditorius taip pat gali prašyti priimti nutartį taikyti apsaugos priemones ir prašyti tokią nutartį priverstinai įvykdyti.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos išskėlimo metu, nagrinėjimui?

Bankrotas

Inicijavus bankrotą, skolininkas praranda teisę disponuoti nemokaus skolininko turto, ši teisė pereina turto administratoriui. Dėl to nemokaus skolininko turto priskiriama teisė tapti proceso šalimi ginčiuose dėl nemokaus skolininko turto priskiriamo turto: turto administratoriui turi būti paliekama galimybė atnaujinti tarp skolininko ir trečiųjų šalių nebaigtus teismo procesus dėl nemokaus skolininko turto. Jeigu turto administratorius šia galimybe nepasinaudoja, skolininkas gali atnaujinti procesą.

Nemokaus skolininko turto administratoriui taip pat turi būti paliekama galimybė atnaujinti teismo procesą dėl reikalavimo skolininkui, pateikto atliekant bankroto procedūrą. Jeigu turto administratorius į ieškinį neatsiliepia, o skolininkas proceso atnaujinti nenori, ieškovas gali reikalauti išnagrinėti bylą.

Restruktūrizavimas

Skolininkas išlaiko teisę reikšti ieškinius vykstančiame teismo procese arba atitinkamuose kituose procesuose, kurių šalis jis yra, jeigu nemokumo specialistas nenusprendžia perimti skolininko teisės reikšti ieškinius. Ta pati nuostata taikoma teismo procesui arba kitam procesui, kuris po restruktūrizavimo proceso inicijavimo įgis nebaigto proceso statusą.

Nemokumo specialistas turi teisę pateikti reikalavimus ir inicijuoti teismo procesą ar kitą atitinkamą procesą skolininko vardu ir naudotis skolininko teise reikšti ieškinius procesuose. Be to, nemokumo specialistas gali skolininko vardu priimti pranešimą.

Skolos sureguliuojimas

Skolos sureguliuojimo inicijavimas neturi poveikio nebaigtiems teismo procesams ar skolininko teisei reikšti ieškinius procesuose.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Bankrotas

Kreditorius gali kreiptis dėl bankroto paskelbimo.

Per bankroto procedūrą aukščiausia valdžia priklauso kreditoriams. Kreditoriai įgaliojimais administruoti nemokaus skolininko turtą naudojami tiek, kiek konkretus klausimas nėra išspręstas teisės aktuose ir jeigu jo nesprenžia turto administratorius. Be to, kreditoriai gali išlaikyti įgaliojimus einamojo turto administravimo klausimais arba pavesti tam tikrą savo įgaliojimų dalį turto administratoriui. Bankroto procedūros kreditorių įgaliojimai prasideda, kai inicijuojamas bankrotas, ir nutrūksta, kai bankrotas baigiamas.

Teisė naudotis kreditorių įgaliojimais priklauso tiems kreditoriams, kurie turi reikalavimą bankrutuojančiam skolininkui ir yra jį pateikę atliekant bankroto procedūrą. Pasibaigus reikalavimų pateikimo terminui minėta teisė priklauso tik tiems kreditoriams, kurie yra pateikę savo reikalavimą arba į kurių reikalavimą paskirstymo sąrašė galima atsižvelgti kitais aspektais, taip pat užstatu apsaugotiems kreditoriams, pranešusiems apie savo reikalavimą.

Svarbiausias sprendimus priimančias organas yra kreditorių susirinkimas, tačiau gali būti taikomos ir kitos sprendimų priėmimo procedūros. Kreditoriai taip pat gali sudaryti kreditorių komitetą, kuris veikia kaip turto administratoriaus ir kreditorių derybų ir ryšių palaikymo organas. Kreditorių balsavimo galia nustatoma pagal einamuosius jų reikalavimus atliekant bankroto procedūrą. Kreditorių susirinkimo sprendimas priimamas pagal nuomonę, kuriai pritaria tie kreditoriai, kurių bendrą balsų galią sudaro daugiau negu pusė visų balsavime dalyvaujančių kreditorių. Atliekant alternatyvias sprendimų priėmimo procedūras balsai skaičiuojami pagal poziciją išreiškiančių kreditorių balsų galią.

Restruktūrizavimas

Kreditorius gali kreiptis dėl restruktūrizavimo proceso.

Kreditorių komitetas gali būti skiriamas kaip bendras kreditorių atstovas. Komitetas atstovauja visoms kreditorių grupėms, jo pareigos – padėti nemokumo specialistui atlikti savo pareigas ir stebėti nemokumo specialisto veiklą kreditorių naudai. Komitetas sprendimus priima paprasta balsų dauguma.

Rengdamas restruktūrizavimo programos projektą, nemokumo specialistas privalo derėtis su kreditorių komitetu ir prireikus – su pavieniais kreditoriais. Be to, kreditoriai ar kreditorių grupės, kurių reikalavimai viršija teisės aktuose nustatytą ribą, turi teisę pateikti restruktūrizavimo programos projektą. Kai restruktūrizavimo programa parengiama, ji pateikiama kreditoriams tvirtinti. Jeigu nėra kliūčių programai patvirtinti, programa gali būti tvirtinama visų kreditorių pritarimu, kreditorių grupėse susidarančios daugumos pritarimu ir, tam tikromis aplinkybėmis, net ir be visose kreditorių grupėse susidarančios daugumos pritarimo.

Skolos sureguliuojimas

Kreditorius negali kreiptis dėl privataus asmens skolos sureguliuojimo. Vis dėlto, prieš prašydamas sureguliuoti skolą, skolininkas turi nustatyti, ar yra galimybė su kreditoriais pasiekti susitarimą. Remiantis susiformavusia kreditavimo ir skolos išieškojimo praktika, kreditorius turi bendradarbiauti, kad būtų pasiektas susitarimas.

Kreditoriams turi būti suteikiama galimybė pateikti pareiškimą dėl prašymo sureguliuoti skolą ir dėl mokėjimo grafiko projekto. Prireikus kreditoriai turi raštu pateikti išsamią informaciją apie savo reikalavimus. Patvirtintas mokėjimo grafikas gali būti iš dalies keičiamas kreditoriaus prašymu arba gali būti nurodyta, kad jis baigia galioti tam tikrais pagrindais.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Bankrotas

Nemokaus skolininko turtas turi būti valdomas rūpestingai, operatyviai ir laikantis tinkamos administracinės praktikos.

Viena iš turto administratoriaus pareigų – pasirūpinti skolininko turtui priskiriamo turto pardavimu. Nemokaus skolininko turto administratorius turi realizuoti turtą siekdamas išlaikyti kuo didesnę jo vertę, kad pardavimo rezultatas būtų kuo geresnis. Turtui priklausantis užstatas gali būti parduodamas tik tuo atveju, jei tam pritaria užstatu apsaugotas kreditorius arba jeigu tam leidimą suteikia teismas.

Nemokaus skolininko turtui priskiriamas turtas negali būti perleidžiamas turto administratoriui, jo padėjėjams ar su turto administratoriumi ar jo padėjėju susijusiems asmenims.

Restruktūrizavimas ir skolos sureguliuojimas

Nemokumo specialisto teisės ribojamos – jis turi teisę gauti tik tą informaciją, kuri reikalinga jo įsipareigojimams vykdyti. Skolininkas išlaiko nuosavybės teisę į savo turtą ir teisę juo naudotis, o nemokumo specialistas neturi teisės naudotis skolininko turtu ar jo perleisti.

Tačiau tam tikriems turto perleidimo veiksams atlikti skolininkui būtinas administratoriaus sutikimas.

Skolos sureguliuojimas

Skolos sureguliuojimo procese nemokumo specialistui gali būti nurodyta realizuoti turtą ir imtis su tuo susijusių priemonių ir sudaryti susitarimus, taip pat perduoti gautas lėšas jų gavėjams.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskėlus nemokumo bylą?

Bankrotas

Reikalavimas bankrutuojančiam skolininkui reiškia, kad skolininkas turi skolą iki bankroto inicijavimo atsiradusiu teisiniu pagrindu. Be to, visi užstatu užtikrinti reikalavimai ir reikalavimai, kurių pagrindas ar suma yra sąlyginiai, ginčijami ar kitaip neaiškūs, priskiriami prie reikalavimų bankrutuojančiam skolininkui.

Esant nuolatiniam skolininko santykiams, skolos dalis, atsiradusi laikotarpiu iki bankroto inicijavimo, laikoma reikalavimu bankrutuojančiam skolininkui.

Suomijoje bankroto administratoriai turi teisę nepriklausomai sudaryti susitarimus ir atitinkamai sukurti teises ir pareigas nemokaus skolininko turtui.

Reikalavimai, atsiradę po bankroto inicijavimo, laikomi administracinėmis išlaidomis, t. y. nemokaus skolininko turto skola, kuri iki galo sumokama iš skolininko turto. Iš nemokaus skolininko turto privalo būti sumokamos pagal bankroto procedūrą administruojamos arba pagal nemokaus skolininko vardą sudarytą sutartį arba prisiimtą įsipareigojimą atsiradusios skolos, taip pat skolos, kurios iš nemokaus skolininko turto privalo būti sumokamos pagal teisės aktus. Paprastai tokios skolos apima turto administratoriaus atlygį, darbuotojų darbo užmokesčių ir nuomos išlaidas pagal komercinės nuomos sutartis.

Restruktūrizavimas

Restruktūrizavimo skola reiškia visas iki prašymo pateikimo atsiradusias skolas, įskaitant užtikrintas skolas ir skolas, kurių pagrindas ar suma yra sąlyginiai, ginčijami ar kitaip neaiškūs. Šios skolos gražinamos taip, kaip nurodyta patvirtintos restruktūrizavimo programos mokėjimo grafike.

Skolos, atsiradusios po prašymo pateikimo, gražinamos, kai sueina jų mokėjimo terminas. Tas pats taikoma mokesčiams, rinkliavoms ir kitoms einamosioms išlaidoms, grindžiamoms nuolatiniais sutartiniais santykiais arba nuolatinėmis sutartimis dėl naudojimo arba turėjimo savo žinioje, jeigu šie mokesčiai, rinkliavos ir kitos einamosios išlaidos yra susiję su laikotarpiu po prašymo pateikimo.

Skolos sureguliuojimas

Skolos sureguliuojimas apima visas skolininko skolas, buvusias iki skolos sureguliuojimo inicijavimo. Tai apima įsipareigojimus pagal reikalavimo užtikrinimą ir sąlygines, ginčytinas ar kitaip neapibrėžtų sumų ar neapibrėžto pagrindo skolas, taip pat tokių skolų delspinigius, susidarančius nuo skolos sureguliuojimo inicijavimo ir mokėjimo grafiko patvirtinimo iki tokių skolų surinkimo ir jų išieškojimo išlaidų sumokėjimo, kai skolininkui nurodyta jas sumokėti.

Skolos, nepriklausančios skolos sureguliuojimui, gražinamos, kai sueina jų mokėjimo terminas.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Bankrotas

Kad kreditorius turėtų teisę į paskirstyto turto dalį, jis turi raštu (pateikimo raštu) pateikti bankrutuojančiam skolininkui reikalavimą, pristatydamas jį turto administratoriui ne vėliau kaip pateikimo dieną. Pateikimo rašte, pavyzdžiui, turi būti nurodyta pagrindinė reikalavimo suma, susikaupę delspinigiai ir reikalavimo bei delspinigių pagrindas. Pateiktą raštą galima ir patikslinti arba pateikti po nustatytos pateikimo datos. Reikalavimą taip pat galima pateikti atgaline data, jeigu kreditorius į nemokaus skolininko turtą įmoka papildomą mokesčių, nebent yra pagrįstų priežasčių, kodėl reikalavimas nebuvo pateiktas iki nustatytos pateikimo datos. Turto administratorius turto paskirstymo sąrašo projekte gali atsižvelgti į reikalavimą bankrutuojančiam skolininkui, kuris nebuvo pateiktas, jeigu nėra ginčo dėl reikalavimo pagrindo ir sumos.

Turto administratorius turi patikrinti pateiktų reikalavimų teisinį pagrįstumą ir galimą jų pirmumo eilę. Reikalavimai, kuriais suteikiama teisė į paskirstytą turtą, nurodomi turto paskirstymo sąrašo projekte. Turto administratorius, kreditorius arba skolininkas, nurodydami išsamius duomenis ir pagrindus, gali ginčyti turto paskirstymo sąrašo projekte nurodytą reikalavimą. Tais atvejais, kai kreditoriaus reikalavimas yra užginčytas, turto administratorius turi palikti kreditoriui galimybę būti išklaustam dėl ginčo ir pateikti įrodymus savo reikalavimui pagrįsti. Reikalavimas, kuris nebuvo laiku užginčytas, turi būti laikomas priimtu. Tada turto administratorius, atsižvelgdamas į ginčus bei pareiškimus, turi parengti turto paskirstymo sąrašą ir pateikti sąrašą teismui tvirtinti. Teismas ginčus ir kitus nesutarimus išklauso nedelsdamas arba civiliniame procese ir galutinai patvirtina paskirstymo sąrašą.

Restruktūrizavimas

Skolininkas prie savo prašymo inicijuoti restruktūrizavimo procesą turi pridėti pareiškimą apie kreditorius, skolas ir jų užstatus. Kai teismas priima nutartį inicijuoti restruktūrizavimo procesą, jis nustato datą, iki kurios kreditoriai turi administratoriui raštu pareikšti savo reikalavimus, jeigu jie skiriasi nuo skolininko nurodytų reikalavimų.

Kai teismui pristatomas restruktūrizavimo programos projektas, teismas proceso šalims turi palikti galimybę nemokumo specialistui raštu pareikšti savo prieštaravimus dėl projekte nurodytų reikalavimų ir galimybę per nustatytą laikotarpį pateikti raštišką pareiškimą dėl projekto arba sušaukia minėtas proceso šalis į teismo posėdį, kad jos būtų išklaustytos teisme. Prieštaravimus skolininko vardu gali pateikti ir nemokumo specialistas, ir skolininkas. Prieštaravimai svarstomi ir klausimas sprendžiamas kartu apsvarstant projektą, jeigu tai įmanoma, arba klausimas gali būti sprendžiamas atskirame teismo procese. Kai teismas priima sprendimą dėl neaiškių skolų restruktūrizavimo, projektą parengusiam asmeniui gali būti suteikta galimybė projektą pataisyti, peržiūrėti arba papildyti. Tada kreditoriai balsuoja dėl restruktūrizavimo programos projekto.

Paprastai restruktūrizavimo procese skola, kurios nepareišė nei skolininkas, nei kreditorius, ir į kurią nemokumo specialistas kitais būdais neatkreipė dėmesio iki restruktūrizavimo programos patvirtinimo, tvirtinant restruktūrizavimo programą išnyksta.

Skolos sureguliojimas

Teikdamas prašymą sureguliuoti skolą, skolininkas turi pateikti duomenis apie savo kreditorius ir skolas. Priimdamas nutartį inicijuoti skolos sureguliojimą, teismas nutarties, prašymo ir skolininko mokėjimo grafiko projekto kopijas turi nusiųsti kreditoriams. Teismas taip pat turi nustatyti kreditorių raštiškų pranešimų apie sureguliuotinų skolų sumas, jeigu šios sumos skiriasi nuo skolininko pareiktų sumų, pateikimo terminą ir kreditorių raštiškų pareiškimų apie skolininko prašymą ir mokėjimo grafiko projektą, taip pat bet kokių prieštaravimų dėl projekte nurodytų skolų pateikimo terminą.

Prieštaravimus teismas išnagrinės juos susiedamas su skolos sureguliojimo procesu ir dėl jų priimtą sprendimą įtvirtins mokėjimo grafike, jeigu tai įmanoma gerokai neužvilkinant skolos sureguliojimo. Priešingu atveju teismas šį klausimą nurodo spręsti pagal atskirą ieškinį arba kitame procese. Tada, jeigu skolininko prašymas sureguliuoti skolą yra patenkintas, galima patvirtinti mokėjimo grafiką.

Mokėjimo grafikas gali būti iš dalies keičiamas skolininko arba kreditoriaus prašymu, jeigu po mokėjimo grafiko patvirtinimo tampa žinoma, kad esama sureguliuotinų skolų, apie kurias nebuvo žinoma mokėjimo grafiko patvirtinimo metu.

Jeigu sureguliojama skola paaiškėja pasibaigus mokėjimo grafikui ir dėl tos skolos būtų buvę įmanoma iš dalies pakeisti mokėjimo grafiką, skolininkas turi grąžinti tą skolos dalį, kuri būtų priskirta kreditoriui, jeigu skola būtų įtraukta į mokėjimo grafiką.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Paprastai visų rūšių nemokumo bylose reikalavimai laikomi lygiaverčiais, t. y. kiekvienas kreditorius turi vienodą teisę gauti savo reikalavimui proporcingą mokėjimą iš paskirstytinų lėšų. Šios taisyklės išimties yra susijusios su nuostatomis dėl reikalavimų pirmumo ir antraeiliskumo.

Bankrotas

Atliekant bankroto procedūrą kreditoriams paskirstytinos sumos išmokamos pagal patvirtintą turto paskirstymo sąrašą. Nuostatos dėl bankrutuojančiam skolininkui teikiamų reikalavimų eiliškumo nustatymo tais atvejais, kai skolininko turto nepakanka visiems reikalavimams patenkinti, įtvirtintos Reikalavimų eiliškumo įstatyme (suom. *Laki velkojen maksunsaantijärjestyksestä* 1578/1992).

Pirma eile tenkinami reikalavimai, užtikrinti užstatu arba sulaikymo teise, taip pat reikalavimai, kylantys dėl įmonės restruktūrizavimo, alimentai vaikui ir verslo hipotekos. Reikalavimai, kurių tenkinimo eilė yra paskesnė negu kitų reikalavimų, ir jų tarpusavio eiliškumas yra nurodyti atskiromis nuostatomis. Tokie reikalavimai apima po bankroto procedūros inicijavimo susikaupusius delspinigius ir baudas už pavėluotą mokėjimą, susijusį su antraeilium reikalavimu, ir viešąja teise pagrįstus mokesčius, išskyrus baudas ir nuobaudų mokėjimus.

Restruktūrizavimas

Kreditoriai, kurie, jeigu nevyktų restruktūrizavimo procesas, turėtų vienodas teises gauti mokėjimą pagal savo reikalavimą, taip pat turi vienodą statusą sudarant skolos susitarimus pagal restruktūrizavimo programą. Tačiau restruktūrizavimo programoje gali būti numatyta, kad mažus reikalavimus turintiems kreditoriams sumokama visa suma.

Užtikrintoms skoloms gali būti taikomos tik ribotų skolų susitarimų priemonės, nes užtikrintos skolos kapitalo mažinti negalima. Skolos susitarimas neturi poveikio kreditoriaus realios užtikrinimo teisės buvimui ar turiniui.

Skolos susitarime laikoma, kad delspinigiai ir kitos kreditavimo išlaidos, susikaupusios per restruktūrizavimo procesą, skirtą užtikrintoms skoloms restruktūrizuoti, yra paskiausios eilės skolos.

Skolos sureguliojimas

Skolininko turimos lėšos ir jo turto realizavimo lėšos pagal reikalavimų sumas turi būti paskirstomos tarp paprastų skolų. Paprastoms skoloms gali būti taikomos visos prieinamos skolų sureguliojimo priemonės, tačiau užtikrintų skolų mokėjimo prievolė negali būti panaikinta.

Skolos susitarimas neturi poveikio kreditoriaus realios užtikrinimo teisės buvimui ar turiniui.

Turi būti naudojamas kreditoriui mažiausiai kenkiantis mechanizmas, kuriuo dar įmanoma pataisyti finansinę skolininko padėtį. Paskutiniai įsipareigojimai, paskirstomi kaip mokėjimai iš skolininko turimų lėšų ir realizavus jo turtą gautų lėšų, yra skolos, kurių mokėjimo eilė būtų paskesnė, jeigu skolininkas būtų paskelbtas bankrutavusiu, ir delspinigiai, susikaupę nuo skolos sureguliojimo inicijavimo iki mokėjimo grafiko patvirtinimo.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Bankrotas

Turto administratorius parengia paskirstymo sąrašą, kaip aprašyta 12 skirsnyje. Paprastai bankroto procedūra teisme baigiama patvirtinus turto paskirstymo sąrašą.

Visa bankroto procedūra baigiama, kai kreditoriai patvirtina galutinį atsiskaitymų susitarimą. Turto administratorius parengia galutinį atsiskaitymų susitarimą, kai baigiama nemokaus skolininko turto apskaita ir realizuojamas skolininko turtui priskiriamas turtas. Galutinis atsiskaitymų susitarimas gali būti parengiamas net ir tuo atveju, jeigu skolininko turtas yra iš dalies neapskaitytas, nes užstatas ar kitas mažos vertės turtas nėra parduotas arba reikalavimas bankrutuojančiam skolininkui arba nedidelė reikalavimų dalis yra neaiškūs.

Atliekant bankroto procedūrą gali būti sudarytas suderinimo susitarimas baigti bankroto procedūrą, jeigu suderinimui pritaria skolininkas ir dauguma kreditorių. Patvirtinus suderinimo susitarimą, paskirto turto administratoriaus ir bankroto kreditorių įgaliojimai nutrūksta.

Teismas gali priimti nutartį dėl bankroto procedūros užbaigimo, jeigu nemokaus skolininko turto lėšų nepakanka bankroto procedūros išlaidoms padengti arba jeigu bankroto procedūros netikslinga tęsti dėl kitų priežasčių. Vis dėlto teismas nutarties dėl bankroto procedūros užbaigimo negali priimti, jeigu

bankrotas būtų tęsiamas paskyrus valstybės administratorių. Viena iš galimų priežasčių tęsti valstybės administruojamą bankrotą gali būti, pavyzdžiui, poreikis iširti skolininko veiklą. Valstybės atliekamas administravimas baigiamas priėmus galutinį atsiskaitymų susitarimą. Dėl pagrįstos priežastis per aštuonias dienas nuo nutarties paskelbti bankrotą priėmimo dienos jį galima nurodyti atšaukti. Tada teisiniai bankroto padariniai išnyks.

Atsakomybė už skolas išlieka ir po bankroto. Skolininkas neatleidžiamas nuo atsakomybės už bankrutuojančio skolininko skolas, kurios negražinamos visos bankroto procedūros metu.

Restruktūrizavimas

Restruktūrizavimo procesas teisme baigiamas patvirtinus restruktūrizavimo programą. Patvirtinus programą skolininkui gražinama veiksmų laisvė ir nutrūksta teisinis poveikis, susijęs su proceso inicijavimu, pvz., nebetaikomas draudimas atlikti mokėjimus ir išsieškoti skolas. Po restruktūrizavimo programos patvirtinimo restruktūrizavimo skolų sąlygos reglamentuojamos restruktūrizavimo programoje ir paprastai išnyks visos nežinomos restruktūrizavimo skolos. Prižiūrintojo asmens ar kreditoriaus prašymu teismas gali priimti nutartį dėl restruktūrizavimo programos panaikinimo, jeigu skolininkas programą pažeidė ir pažeidimas nėra mažareikšmis. Restruktūrizavimo programa taip pat neteks galios, jeigu skolininkas paskelbiamas bankrutavusiu iki programos užbaigimo. Teismas taip pat gali priimti nutartį, kad restruktūrizavimo programoje nurodytas skolos susitarimas, susijęs su tam tikru kreditoriumi, netenka galios, pavyzdžiui, jeigu skolininkas iš esmės aplaidžiai vykdė programoje nurodytus savo įsipareigojimus kreditoriui. Kai susitarimas netenka galios, kreditorius turi tas pačias teises, kurias turėjo iki restruktūrizavimo programos patvirtinimo.

Kai užbaigiama restruktūrizavimo programa, prižiūrintis asmuo arba, jeigu jo nėra, skolininkas turi pateikti galutinę programos įgyvendinimo ataskaitą.

Skolos sureguliuojimas

Skolos sureguliuojimo procesas teisme baigiamas, kai teismas patvirtina mokėjimo grafiką. Po mokėjimo grafiko patvirtinimo sureguliuotųjų skolų sąlygos reglamentuojamos mokėjimo grafike. Mokėjimo grafike nustatytos mokėjimo prievolės skolininkui yra privalomos, kol bus įvykdytos visos nurodytos prievolės. Nepaisant to, kad mokėjimo grafikas baigiasi, jame nurodyti skolininko įsipareigojimai lieka galioti tol, kol visiškai įvykdomi. Skolininkas neatleidžiamas nuo likusių skolų gražinimo, kol įvykdomos visos mokėjimo grafike išdėstytos prievolės.

Mokėjimo grafikas netenka galios, jeigu skolininkas paskelbiamas bankrutavusiu iki grafiko pabaigos. Skolininko arba kreditoriaus prašymu teismas gali priimti nutartį dėl mokėjimo grafiko panaikinimo, jeigu skolininkas aplaidžiai vykdė teisės aktais nustatytas savo prievoles. Kai grafikas netenka galios, kreditorius turi tas pačias teises, kurias turėjo iki skolos sureguliuojimo.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Bankrotas

Atsakomybė už skolas neišnyksta ir po bankroto: skolininkas vis tiek atsako už tas bankrutuojančio skolininko skolas, kurios negražinamos visos bankroto procedūros metu.

Restruktūrizavimas

Kreditoriai turi teisę gauti mokėjimus pagal savo reikalavimus, išvardytus restruktūrizavimo programoje, o restruktūrizavimas nebaigiamas, kol neįvykdomi programoje išdėstyti įsipareigojimai. Užbaigus programą, kreditoriai nebeturi teisės gauti mokėjimų.

Teismo nutartyje taip pat gali būti nurodyta, kad restruktūrizavimo programa netenka galios, kaip aprašyta 14 skirsnyje. Tai reiškia, kad ji nebegalioja ir kreditoriai turi tas pačias teises reikalauti mokėjimų už restruktūrizavimo skolas, kokias jie būtų turėję, jeigu restruktūrizavimo programa nebūtų buvusi patvirtinta. Programos panaikinimas neturi poveikio ja remiantis jau sudarytų sandorių galiojimui.

Skolos sureguliuojimas

Sureguliuotųjų skolų sąlygos reglamentuojamos mokėjimo grafike. Turi būti nustatoma mokėjimo grafiko galiojimo trukmė. Skolininkas visiškai atleidžiamas nuo neįvykdytų įsipareigojimų, nenurodytų mokėjimo grafike.

Neatsižvelgiant į mokėjimo grafiko galiojimo pabaigą, jame nurodyti skolininko įsipareigojimai lieka galioti tol, kol visiškai įvykdomi. Baigus galioti mokėjimo grafikui, kreditoriai nebeturi teisės gauti mokėjimų.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Bankrotas

Bankroto procedūros išlaidas sudaro teismo mokesčiai už procedūrą, turto administratoriaus mokesčiai ir kitos išlaidos, kylančios dėl turto tikrinimo ir administravimo.

Bankroto procedūros išlaidos dengiamos iš nemokaus skolininko turto lėšų. Jeigu nemokaus skolininko lėšų nepakanka išlaidoms padengti, kreditorius gali prisiimti atsakomybę už išlaidas ir išvengti bankroto procedūros nutraukimo.

Teismas taip pat gali nuspręsti, kad bankrotas bus tęsiamas skyrus valstybės administratorių, jeigu tai laikoma pagrįsta, pavyzdžiui, dėl nepakankamų nemokaus skolininko turto lėšų. Tokiu atveju paskirto turto administratoriaus ir bankroto kreditorių įgaliojimai nutrūksta. Valstybės administruojamo bankroto procedūros išlaidų dalis, kuriai padengti neužtenka nemokaus skolininko turto lėšų, apmokama valstybės lėšomis.

Restruktūrizavimas

Proceso išlaidos, tokios kaip nemokumo specialisto atlygis, sumokamos iš skolininko turto. Kita proceso šalis taip pat gali prisiimti atsakomybę už išlaidas, nes viena iš kliūčių inicijuoti restruktūrizavimo procesą yra tai, jog yra tikėtina, kad skolininko turto nepakaks proceso išlaidoms padengti. Nepaisant to, trečiasis asmuo atsakomybę už išlaidas prisiima retai.

Už išlaidų kompensavimą kreditorių komitetui yra atsakingi kreditoriai, nebent restruktūrizavimo programoje nurodyta kitaip.

Asmuo, norintis pasinaudoti teise pristatyti restruktūrizavimo programos projektą, šį projektą turi parengti už savo lėšas.

Skolos sureguliuojimas

Proceso išlaidas sudaro pagrįstas mokesčiai už nemokumo specialisto paslaugas ir jo patirtų išlaidų kompensavimas. Paprastai skolininkas turi padengti tokią nemokumo specialisto mokesčio ir išlaidų dalį, kuri neviršija skolininko turimų lėšų keturis mėnesius nuo mokėjimo grafiko ar pakeisto mokėjimo grafiko patvirtinimo dienos. Skolininko nepadengta mokesčio ir išlaidų dalis sumokama iš valstybės lėšų. Jeigu prašymas sureguliuoti skolą atmetamas, visas mokesčiai ir išlaidos sumokami iš valstybės lėšų.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nuginjimo ar jų nevykdytinumo?

Nuostatos dėl turto susigrąžinimo taikomos visų rūšių nemokumo byloms

Turtas, perleistas iki nemokumo bylos inicijavimo, atitinkantis teisės aktuose nustatytas sąlygas, gali būti susigrąžintas pareiškiant ieškinį dėl turto susigrąžinimo arba ieškinį dėl nuosavybės teisės arba dėl negaliojimo. Visų rūšių nemokumo bylose turto susigrąžinimui taikomos Bankrutuojančio skolininko turto išieškojimo įstatymo nuostatos. Turi būti turto susigrąžinimo pagrindai.

Turto susigrąžinimo pagrindo buvimas, taigi, ir sandorio atšaukimo būtinos sąlygos yra tokios:

sandoris buvo panaudotas siekiant nederamai sudaryti palankias sąlygas vienam kreditoriui kitų kreditorių nenaudai, padaryti turtą nepasiekiamą kreditoriams arba padidinti bendrą skolos sumą kreditorių nenaudai;

skolininkas sandorio metu buvo nemokus arba sandoriu buvo prisidėta prie to, kad skolininkas taptų nemokus; jeigu sandoris susijęs su dovana, dar viena būtina sąlyga yra tai, kad skolininkas buvo per daug įsiskolinęs arba toks tapo sudaręs sandorį;

kita sandorio šalis žinojo arba turėjo žinoti apie tai, kad skolininkas yra nemokus arba per daug įsiskolinęs, arba apie sandorio poveikį finansinei skolininko padėčiai, taip pat apie kitus veiksnius, dėl kurių sandoris yra netinkamas.

Jeigu kita sandorio šalis buvo artimas skolininko giminaitis, laikoma, kad atitinkamas asmuo žinojo apie pirmiau išvardytus veiksnius, nebent gali įrodyti, kad veikė sąžiningai. Jeigu sandoris buvo sudarytas iki nemokumo bylos inicijavimo likus daugiau kaip penkeriems metams, jis gali būti panaikintas tik tuo atveju, jeigu jo šalis buvo artimas skolininko giminaitis.

Skolos grąžinimo mokėjimai, atlikti iki prašymo inicijuoti nemokumo bylą pateikimo likus daugiau kaip trims mėnesiams, gali būti panaikinami, jeigu skolos grąžinimo mokėjimas buvo atliktas neįprastomis mokėjimo priemonėmis arba jeigu jis buvo atliktas per anksti, arba jeigu grąžinta suma laikoma didele, atsižvelgiant į skolininko turtui priklausančias lėšas. Tačiau skolos grąžinimo mokėjimai negali būti panaikinami, jeigu atsižvelgiant į aplinkybes jie laikomi įprastais. Mokėjimai, išieškoti turto suvaržymo priemonėmis, taip pat gali būti panaikinami, jeigu suvaržymas buvo atliktas likus daugiau kaip trims mėnesiams iki termino. Skolininko artimiems giminaičiams taikomas ilgesnis laikotarpis. Mokėjimas gali būti panaikinamas net ir tuo atveju, jei kreditorius veikė sąžiningai.

Taip pat galioja atskiros nuostatos, pavyzdžiui, dėl dovanų, turto padalijimo, įskaitymo ir užstatų panaikinimo.

Paskutinis naujinimas: 15/02/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.